
**Den internasjonale konvensjon om eliminering av
alle former for rasediskriminering**Distr.: General
2. januar 2019

Original: Engelsk

Komiteen for eliminering av rasediskriminering**Avsluttende bemerkninger til Norges kombinerte 23. og 24.
periodiske rapport***

1. Komiteen behandlet Norges kombinerte 23. og 24. periodiske rapport (CERD/C/NOR/23-24), på sine 2695. og 2696. møter (CERD/C/SR.2695 og 2696), som ble avholdt 5. og 6. desember 2018. På komiteens 2705. møte (CERD/C/SR.2705), som fant sted 12. desember 2018, vedtok komiteen følgende bemerkninger.

A. Innledning

2. Komiteen takker for konvensjonspartens innsendelse av den kombinerte 23. og 24. periodiske rapporten. Komiteen uttrykker sin tilfredshet for den åpne og konstruktive dialogen med konvensjonspartens høynivådelegasjon. Komiteen takker delegasjonen for informasjonen som ble fremlagt under behandlingen av rapporten.

B. Positive utviklingstrekk

3. Komiteen bifaller konvensjonspartens innsats for å vedta politikk, programmer og administrative tiltak for å sikre fortsatt beskyttelse av menneskerettighetene og gjennomføring av konvensjonen, herunder:

- (a) Grunnlovsendringen av 2014 for å styrke beskyttelsen av menneskerettigheter,
- (b) Opprettelsen i 2015 av en nasjonal institusjon for menneskerettigheter, som ble akkreditert med A-status av Den globale alliansen av nasjonale menneskerettighetsinstitusjoner for fullt ut å etterleve prinsippene om status for nasjonale institusjoner som fremmer og beskytter menneskerettigheter (Paris-prinsippene),
- (c) En politisk erklæring mot hatefulle ytringer, vedtatt i 2015,
- (d) Strategien mot hatefulle ytringer 2016-2020, vedtatt i 2016,
- (e) Handlingsplanen mot antisemittisme 2016-2020, vedtatt i 2016,
- (f) Den nye likestillings- og diskrimineringsloven (2018), vedtatt i juni 2017, som også etablerte Likestillings- og diskrimineringsombudet og Diskrimineringsnemnda,

* Vedtatt av komiteen på dens 97. sesjon (26. november – 14. desember 2018).

(g) Gjennomføringen av satsningen på Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme (Dembra) i ungdomsskoler og videregående skoler for å utvikle kompetanse til å forebygge rasisme, antisemittisme og udemokratiske holdninger, og tilbudet om kurs i dette initiativet til lærere og skoleledere i 2016.

4. Komiteen setter også pris på deltakelsen fra Norges institusjon for menneskerettigheter, Likestillings- og diskrimineringsombudet, representanter fra Sametinget og levende og dynamiske frivillige organisasjoner i arbeidet.

Komiteens bekymringer og anbefalinger

Statistikk

5. Komiteen har merket seg at det er fremlagt statistikk om samene fra Statistisk sentralbyrå. Men komiteen beklager mangelen på statistikk om befolkningens etniske sammensetning og sosialøkonomiske indikatorer på hvorvidt personer som tilhører ulike etniske grupper nyter godt av sine rettigheter (art. 2).

6. Med bakgrunn i de reviderte rapporteringsretningslinjene (CERD/C/2007/1) og komiteens generelle anbefaling nr. 8 (1990) om tolking og anvendelse av konvensjonens artikkel 1 (1) og (4), anbefaler komiteen at konvensjonsparten legger frem statistikk om befolkningens etniske sammensetning, og utvikler sosialøkonomiske indikatorer på hvorvidt ulike etniske grupper nyter godt av sine sosiale og økonomiske rettigheter. Dette kan blant annet gjøres gjennom dialog med etniske minoriteter og gjennom å diversifisere innsamlingen av data ved å benytte ulike indikatorer på etnisk mangfold, samt ved å tillate respondenter å gi opplysninger anonymt og velge selvidentifisering for å skaffe til veie et tilstrekkelig empirisk grunnlag for å følge opp om rettighetene nedfelt i konvensjonen benyttes.

Lovrammen for bekjempelse av diskriminering

7. Komiteen har merket seg at konvensjonen er innlemmet i norsk rett i henhold til paragraf 5 i likestillings- og diskrimineringsloven (2018). Men komiteen gjentar sin tidligere bekymring for at konvensjonen ikke er blitt tatt inn i menneskerettsloven (1999) (CERD/C/NOR/CO/21-22, para 11-12), og ikke er behandlet på samme grunnlag som andre menneskerettskonvensjoner, som er blitt tatt inn i menneskerettsloven. Komiteen registrerer med tilfredsstillelse den nye likestillings- og diskrimineringsloven (2018). Men komiteen er fortsatt betenkt over at ikke begrepet «rase» er tatt inn som et forbudt diskrimineringsgrunnlag, selv om dette begrepet er hyppig brukt av allmennheten og i sosiale medier. Komiteen er også betenkt over manglende koordinering mellom departementene for å gjennomføre dens anbefalinger.

8. Komiteen anbefaler at konvensjonen blir innlemmet i den norske menneskerettsloven. Komiteen anbefaler også at konvensjonsparten sikrer at likestillings- og diskrimineringsloven er i samsvar med artikkel 1 i konvensjonen, og forbyr diskriminering på ethvert grunnlag, herunder rase. Komiteen anbefaler videre at konvensjonsparten sikrer en koordinert oppfølging mellom departementene for å sikre full gjennomføring av dens anbefalinger.

Klager over rasediskriminering

9. Komiteen bifaller opprettelsen av Diskrimineringsnemnda, men beklager mangelen på detaljerte opplysninger og statistikk om hva slags rasediskrimineringssaker som klages inn for nemnda og domstolene og deres utfall, herunder opplysninger om tilkjente erstatningsbeløp i arbeidsdiskrimineringssaker og ilagte bøter.

10. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten gjennomfører folkeopplysningskampanjer om hvordan man klager over rasediskriminering for å sikre tilgang til rettsmidler. Komiteen ber konvensjonsparten om å skaffe til veie informasjon om rasediskrimineringssaker som klages inn til Diskrimineringsnemnda og domstolene i den neste periodiske rapporten, herunder statistikk om antall og type klager, og antall straffereaksjoner mot overtredere, fordelt på alder, kjønn, etnisk og nasjonal opprinnelse på ofrene, og opplysninger om hvilke straffereaksjoner overtrederne er idømt for lovbruddene og om tilkjent erstatning til ofrene.

Hatkriminalitet

11. Komiteen bifaller konvensjonspartens tiltak, blant annet vedtagelsen av Politidirektoratets retningslinjer for enhetlig registrering av hatkriminalitet i alle politidistrikter og det nye kurset om forebygging og etterforskning av hatkriminalitet som tilbys av Politihøgskolen. Men Komiteen ser med dyp bekymring på at det i 2017 ble registrert 549 anmeldelser av rasistisk motivert hatkriminalitet, en økning på 17 prosent fra 2016, samt at tre ganger så mange personer med innvandrerbakgrunn oppgir å være redd for hatkriminalitet (12 prosent) sammenlignet med etniske nordmenn (4 prosent). Komiteen merker seg informasjonen om spesialenheten for hatkriminalitet i Oslo, men er bekymret over at det ikke finnes tilsvarende grupper i landets øvrige politidistrikter. Komiteen beklager mangelen på informasjon om innsatsen for å beskytte sårbare grupper mot hatkriminalitet. Komiteen er dessuten betenkt over mangelen på statistikk over utfallet til anmeldelser av hatkriminalitet (art. 4).

12. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten:

(a) **Treffer tiltak for å forebygge hatkriminalitet og gi støtte til ofre for slik kriminalitet, herunder ved å gi dem adgang til rettsforfølgelse,**

(b) **Undersøker grunnen til økningen i hatkriminalitet hos konvensjonsparten og den økte frykten for hatkriminalitet hos personer med innvandrerbakgrunn, og tar opp de underliggende årsakene,**

(c) **Bevilger ressurser og sørger for opprettelse av egne hatkriminalitetsenheter over hele landet etter mønster av den som er opprettet i Oslo,**

(d) **Fortsetter opplærings- og utdanningsarbeidet for å styrke kunnskapen om riktig identifisering, registrering og straffefølgning av hatkriminalitet innen politiet og påtalemyndighetene samt domstolene,**

(e) **Styrker holdningskampanjer for å forebygge stereotypiske forestillinger og øke toleransen blant ulike grupper for å forebygge hatkriminalitet,**

(f) **Sørger for et enhetlig nasjonalt system for innsamling av data om hatkriminalitet, herunder statistikk om klager, etterforskninger og straffereaksjoner for tilfeller av hatkriminalitet, og gir komiteen slike opplysninger i neste periodiske rapport.**

Hatefulle ytringer

13. Komiteen takker konvensjonsparten for innsatsen for å forebygge hatefulle ytringer, blant annet gjennom strategien mot hatefulle ytringer (2016-2020) og Stopp hatprat-kampanjen. Men komiteen er fortsatt dypt bekymret over økningen i hatefulle ytringer hos konvensjonsparten mot muslimer, personer med afrikansk bakgrunn, jøder, asylsøkere, samer, rom, og andre, som bidrar til å fremme hat og intoleranse mot slike grupper, spesielt fra ledende politikere og medieaktører, og på internett. Komiteen beklager at ikke alle tiltak i strategien for å bekjempe hatefulle ytringer er blitt gjennomført, og at etterforskning og straffefølgning av hatefulle ytringer og hatkriminalitet ikke kan prioriteres i alle politidistrikter. Videre er komiteen bekymret over mangelen på opplysninger om etterforskninger, påtaleavgjørelser og straffereaksjoner mot offentlige personer, herunder politikere, for hatefulle ytringer. Komiteen bifaller statsministerens oppmuntring til politikere om å fjerne hatefulle kommentarer fra sine sosiale medier, men beklager mangelen på formelle retningslinjer om dette temaet (art. 4).

14. Komiteen minner om dens generelle anbefaling nr. 35 (2013) om bekjempelse av rasistiske hatefulle ytringer, og anbefaler at konvensjonsparten:

(a) **Fortsetter å offentlig fordømme og ta avstand, blant annet i nettmedier, fra rasistiske hatefulle ytringer som fremsettes av offentlige personer, herunder politikere, og tar i bruk alt relevant lovverk og setter i verk tiltak for å verne sårbare grupper som blir berørt,**

(b) Sørger for at alle tiltak i strategien mot hatefulle ytringer gjennomføres, at alle politidistrikter prioriterer etterforskning av hatefulle ytringer og hatkriminalitet, og at det foretas en hensiktsmessig koordinering av dette mellom politi, påtalemyndighet og domstoler.

(c) Effektivt identifiserer, registrerer og etterforsker saker med rasistiske hatefulle ytringer, eller med oppfordring til rasehat og rasistisk motivert vold og hatkriminalitet, og etterforsker og straffer de ansvarlige, herunder politikere og ansvarlige i mediene,

(d) Sørger for en standardisert innsamling og rapportering av statistikk om hatefulle ytringer og hatkriminalitet, herunder antallet anmeldelser, etterforskninger, påtaleavgjørelser og straffereaksjoner,

(e) Fastsetter retningslinjer for politikere når det gjelder hatefulle ytringer i sosiale medier.

Forbud mot organisasjoner som fremmer rasediskriminering

15. Komiteen ser med dyp bekymring på at rasistiske og nynazistiske organisasjoner er blitt mer synlige i sosiale medier og gjennom demonstrasjoner hos konvensjonsparten. Komiteen har en vedvarende bekymring over at konvensjonsparten ikke har erklært organisasjoner som fremmer og oppmuntrer til rasehat ulovlige og forbudt dem i samsvar med forpliktelsene i konvensjonens artikkel 4 (b) i fravær av en reservasjon (art. 4).

16. Komiteen minner om dens generelle anbefaling nr. 35, med særlig vekt på at artikkel 4 er forenlig med retten til ytringsfrihet. Komiteen gjentar sin tidligere anbefaling (CERD/C/NOR/CO/21-22, para 19-20), og anbefaler at konvensjonsparten foretar en lovendring i samsvar med konvensjonens artikkel 4, og forbyr organisering av grupper som fremmer og oppmuntrer til rasehat.

Diskriminering i forbindelse med tilgang til arbeidsmarkedet

17. Komiteen er fortsatt bekymret over:

(a) at arbeidsledigheten for etniske minoriteter eller personer med innvandrerbakgrunn fortsatt er høy (11,2 prosent), og at arbeidsledigheten blant innvandrere er mer enn tre ganger høyere enn i den øvrige befolkningen, med lavest sysselsetting for innvandrere fra Afrika.

(b) Mangelen på klare retningslinjer som forbyr diskriminering i rekrutteringsprosesser. Komiteen er også bekymret over opplysninger om at 25 prosent færre personer med utenlandske navn innkalles til intervju enn øvrige kandidater.

(c) At det kan forekomme diskriminering av kandidater fra etniske minoriteter eller med innvandrerbakgrunn som ikke avdekkes i intervjuet, da dette er det avgjørende trinnet for å få jobb, til tross for konvensjonspartens bestrebelse for å utvikle et nytt pilotprogram for anonymiserte jobbsøknader,

(d) Rapportene om at nordmenn som oppfattes å ha utenlandsk bakgrunn, slik som annen- og tredjegerasjons etterkommere etter innvandrere, også diskrimineres på arbeidsmarkedet, får lavere lønn og opplever at deres situasjon faller utenfor eksisterende handlingsplaner og strategier,

(e) At selv om likestillings- og diskrimineringsloven inneholder en aktiv rapporteringsplikt som krever at arbeidsgivere skal treffe aktive tiltak for å fremme likestilling og likeverd, er det ingen reaksjonsmulighet overfor dem som unnlater å gjøre det,

(f) At det ikke er tilstrekkelig fokus på den trakassering og diskriminering som etniske minoriteter og personer med innvandrerbakgrunn opplever på arbeidsplassen.

18. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten:

(a) Treffer tiltak for å redusere den høye arbeidsledigheten blant personer fra etniske minoriteter, innvandrere og personer med innvandrerbakgrunn, spesielt blant innvandrere fra Afrika, herunder lik tilgang til det offentlige og private arbeidsmarkedet, og sikrer lik lønn gjennom å utarbeide, bevilge ressurser til og gjennomføre tilhørende handlingsplaner,

(b) Utarbeider klare retningslinjer for å bekjempe diskriminering i rekrutteringsprosesser, spesielt diskriminering i intervjuprosessen for å motvirke at svært få minoritetskandidater velges ut,

(c) Sørger for at pilotprogrammet for jobbsøknadsprosessen motvirker potensiell diskriminering i intervjufasen av utvelgelsesprosessen, og at kandidater som utsettes for diskriminering vet hvordan de kan søke oppreisning,

(d) Sørger for at den nye handlingsplanen mot rasisme og diskriminering på etnisk og religiøst grunnlag som nå utarbeides, også motvirker diskriminering i arbeidsmarkedet og på andre områder mot nordmenn som kan oppfattes å ha utenlandsk bakgrunn, slik som annen- og tredjegerasjons etterkommere av innvandrere,

(e) Sørger for at den aktive rapporteringsplikten i likestillings- og diskrimineringsloven inneholder straffereaksjoner for manglende etterlevelse,

(f) Sørger for at den nye handlingsplanen mot rasisme og diskriminering på etnisk og religiøst grunnlag, eller andre tilhørende handlingsplaner eller studier, bidrar til etterforskning og bekjempelse av trakassering og diskriminering som etniske minoriteter og personer med innvandrerbakgrunn utsettes for på arbeidsplassen.

Situasjonen for etniske minoriteter

19. Komiteen er bekymret over opplysninger om at etniske minoriteter diskrimineres når det gjelder tilgang til utdanning, bolig og helsetjenester. Komiteen er også bekymret over at 50 prosent av innvandregutter og 35 prosent av innvandrerjenter ikke fullfører videregående utdanning i løpet av fem år. Komiteen ser dessuten med bekymring på at innvandrerbarn oppnår dårligere resultater på skolen og på diskriminering av etniske minoritetsbarn på skolen. Komiteen er også bekymret over at fullføringsgraden for yrkesutdanning er rundt 40 prosent for gutter med innvandrerbakgrunn som er født i Norge, og gutter som har innvandret til Norge, og at selv om flere minoritetsjenter enn -gutter fullfører videregående skole, er det færre jenter enn forventet som lykkes med å få jobber som tilsvarer utdanningsnivået (art. 5).

20. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten sikrer likeverdig tilgang til utdanning, bolig og helsetjenester for etniske minoriteter, uten diskriminering. Komiteen anbefaler også at konvensjonsparten undersøker de underliggende årsakene til at innvandrerbarn oppnår dårligere skolerresultater, og iverksetter tiltak for å bedre resultatene og redusere frafallsprosenten i skoler og yrkesutdanning, spesielt for innvandregutter. Komiteen anbefaler dessuten at konvensjonsparten undersøker og bekjemper de underliggende årsakene til diskriminering mot etniske minoritetsbarn på skolen, og treffer tiltak for å få slutt på slik diskriminering.

Samenes situasjon

21. Komiteen har merket seg fremgangen, som for eksempel gjennomføringen av Handlingsplanen for samiske språk, endringene i sameloven for å tilføye et nytt kapittel om konsultasjoner, og opprettelsen av Ä'vv Skoltksamisk museum, men er bekymret over:

(a) Opplysninger om at 49 prosent av samiske kvinner har vært utsatt for fysisk, psykisk eller seksuell vold, at seksuelle voldsforbrytelser kan være underrapportert, at gjerningsmennene for slike straffbare forhold ikke blir identifisert, og at det ikke foreligger noen nåværende handlingsplan for å eliminere vold mot kvinner, herunder samiske kvinner,

(b) Opplysninger om at det skaper problemer for offentlig tjenesteyting til både den samiske befolkningen og andre språklige minoriteter, fordi det ikke benyttes kvalifiserte tolker,

(c) At regjeringen fortsatt ikke har etterlevd komiteens anbefaling i de foregående bemerkningene om rettslig anerkjennelse av samenes rettigheter til eget land og egne ressurser utenfor Finnmark (CERD/C/NOR/CO/21-22, para 30 (b)),

(d) At sjøsamenes fiskerettigheter ikke er anerkjent som en historisk rettighet,

(e) At det til tross for tidligere anbefalinger ikke er truffet tiltak for å gi østsamene muligheter til å utøve tradisjonell reindrift (CERD/C/NOR/CO/21-22, para. 25 og 30 (d)),

(f) At Nordisk samekonvensjon fortsatt ikke er vedtatt.

22. Komiteen gjentar sine tidligere anbefalinger (CERD/C/NOR/CO/21- 22, para. 30) og anbefaler at konvensjonsparten i samråd med samene:

(a) Treffer tiltak for å få slutt på vold mot samiske kvinner, som for eksempel ved å lage en nasjonal handlingsplan om vold mot kvinner, herunder samiske kvinner, med strategier for å få slutt på vold, oppmuntre til anmeldelse og hensiktsmessig registrering og straffefølgning av seksuelle voldsforbrytelser,

(b) Sikrer at dommere og tjenestepersonell innen politi og påtalemyndighet gis opplæring i samisk kulturkunnskap og har tilgang til kvalifiserte tolker, samt fortsetter innsatsen for å rekruttere samer til politiet, påtalemyndigheten og domstolene,

(c) Sikrer tilgang til utdannede og kvalifiserte tolker som kan bistå i forbindelse med offentlig tjenesteyting til den samiske befolkningen og andre språklige minoriteter,

(d) Treffer tiltak for å gjennomføre den tidligere anbefalingen om rettslig anerkjennelse av samenes land- og ressursrettigheter utenfor Finnmark;

(e) Treffer tiltak for å styrke den rettslige rammen for samenes land-, fiske- og reindriftsrettigheter, og sikrer lovmessig anerkjennelse av deres fiskerettigheter,

(f) Treffer tiltak for å gjenopprette østsamenes muligheter til å utøve tradisjonell reindrift,

(g) Tar opp gjenstående saker som Sametinget har påpekt og legger til rette for en snarlig vedtagelse av Nordisk samekonvensjon.

Situasjonen for rom og taterne

23. Komiteen takker for opplysningene om innsatsen for å gi rom en kollektiv oppreisning og for opprettelsen av Romsk kultur- og ressurscenter i Oslo, med en brobyggertjeneste. Men Komiteen er bekymret over opplysninger om at diskriminering, stigmatisering og trakassering av rom og tater fortsetter, og at det ikke har vært truffet særlige tiltak for å bistå rom og tater på en rekke områder, slik som i arbeids- og boligmarkedet eller når det gjelder tilgang til helsetjenester. Komiteen er også bekymret over det høye skolefraværet til rombarn. (art. 5).

24. I lys av komiteens generelle anbefaling nr. 32 (2009) om betydningen og omfanget av særlige tiltak i konvensjonen og nr. 27 (2000) om diskriminering av rom, anbefaler komiteen at konvensjonsparten setter i verk særlige tiltak for å fremme roms økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter i samråd med dem. Komiteen anbefaler også at konvensjonsparten bekjemper negative stereotypiske forestillinger og fordommer mot rom og gjennomfører allmenne holdningskampanjer for å bygge opp tillit og fremme forståelse. Komiteen anbefaler dessuten at konvensjonsparten sikrer at utdannings situasjonen for rombarn tas med i stortingsmeldingen om hvordan situasjonen til nasjonale minoriteter i Norge kan styrkes, som skal fremlegges i 2020, og identifiserer konkrete tiltak for å forebygge høyt frafall blant rombarn.

Kvenenes situasjon

25. Komiteen merker seg den målrettede planen 2017-2021 for å styrke bruken av kvensk språk, og den økte økonomiske støtten til planen. Men komiteen er bekymret over opplysninger om at kvenene ikke ble tilstrekkelig rådspurt under utarbeidelsen av planen. Komiteen er også bekymret over at nasjonale minoriteter ikke har radio- eller tv-sendinger på sine språk (art. 5).

26. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten fortsetter å styrke situasjonen for bruk av kvensk språk gjennom hensiktsmessig samråd med kvenene og bevilging av tilstrekkelige ressurser, gjennomføring og overvåking av den målrettede planen. Komiteen anbefaler også at konvensjonsparten treffer øvrige tiltak for å sikre at

nasjonale minoriteter har rett til utdannings- og kulturaktiviteter på deres egne språk.

Situasjonen for enslige mindreårige asylsøkere

27. Komiteen er bekymret over opplysninger om internering av mindreårige asylsøkere. Komiteen er også bekymret over at enslige mindreårige fra 15 til 18 år ikke får bistands- og barnevernstilbud i samme utstrekning som andre barn i Norge, som omfattes av barnevernets omsorgstilbud. Komiteen er videre bekymret over opplysninger om at mindreårige asylsøkere med tidsbegrensede oppholdstillatelser blir sendt tilbake til sine hjemland når de fyller 18 år (art. 5).

28. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten sikrer at alle barn i Norge har samme rettigheter, uten diskriminering, og sørger for:

(a) At asylsøkere bare interneres som en siste utvei, og for et kortest mulig tidsrom, og at man bestreber seg på å prioritere alternative tiltak til internering,

(b) At omsorgen for enslige mindreårige mellom 15 og 18 år blir overført fra Utlendingsdirektoratet til barnevernet,

(c) En effektiv gjennomføring av Stortingets vedtak i 2017 om å gi enslige mindreårige som har fått en tidsbegrenset oppholdstillatelse frem til de fyller 18 år, muligheten til å få saken sin vurdert på nytt. Når deres status skal vurderes, bør det tas behørig hensyn til sosiale og humanitære forhold.

D. Andre anbefalinger

Ratifisering av andre traktater

29. Med tanke på at menneskerettighetene er udelelige, oppfordrer komiteen konvensjonsparten til å overveie ratifisering av de internasjonale menneskerettighetstraktatene som hittil ikke er blitt ratifisert av parten, særlig traktater med bestemmelser som direkte gjelder grupper som kan bli utsatt for rasediskriminering, slik som FN-konvensjonen om beskyttelse av migrantarbeidere og medlemmer av deres familier og FN-konvensjonen om beskyttelse for alle personer mot tvungen forsvinning.

Oppfølging av Durban-erklæringen og handlingsprogrammet fra Durban-konferansen

30. I lys av komiteens generelle anbefaling nr. 33 (2009) om oppfølging av FNs revisjonskonferanse anbefaler komiteen at konvensjonsparten implementerer Durban-erklæringen og handlingsprogrammet vedtatt på verdenskonferansen mot rasisme, rasediskriminering, fremmedhat og beslektet intoleranse i Durban (2001), samtidig som man hensyntar sluttdokumentet fra revisjonskonferansen Durban II (april 2009), og tar med opplysninger om dette i partens neste periodiske rapport.

Det internasjonale tiåret for personer med afrikansk bakgrunn

31. Med bakgrunn i FNs generalforsamlings resolusjon 68/237 anbefaler komiteen at konvensjonsparten treffer konkrete tiltak for å gjennomføre handlingspunkter vedtatt innenfor rammen av det internasjonale tiåret for personer med afrikansk bakgrunn, samtidig som man hensyntar komiteens generelle anbefaling nr. 34 (2011) om rasediskriminering mot personer med afrikansk bakgrunn. Komiteen ber om at konvensjonsparten tar med opplysninger om dette i sin neste periodiske rapport.

Konsultasjon med sivilsamfunnet

32. I forbindelse med utarbeidelse av konvensjonspartens neste periodiske rapport og arbeidet med å følge opp komiteens foreliggende bemerkninger, anbefaler komiteen at parten viderefører konsultasjonen og styrker dialogen med frivillige organisasjoner som arbeider for å fremme menneskerettigheter, særlig dem som arbeider for å bekjempe rasediskriminering.

Endring av konvensjonens artikkel 8

33. Komiteen anbefaler at konvensjonsparten ratifiserer endringen av konvensjonens artikkel 8 (6) vedtatt 15. januar 1992 på det 14. møtet mellom konvensjonspartene og godkjent av Generalforsamlingen i sin resolusjon 47/111.

Oppfølging av bemerkninger

34. I samsvar med konvensjonens artikkel 9 (1) og regel 65 i komiteens forretningsorden ber komiteen om at konvensjonsparten innen ett år fra vedtagelsen av disse bemerkningene, legger frem opplysninger om gjennomføringen av de ovennevnte anbefalingene i punkt 18 b (diskriminering i forbindelse med tilgang til arbeidsmarkedet) og 28 c (situasjonen for mindreårige asylsøkere).

Punkter av særlig betydning

35. Komiteen ønsker å henlede konvensjonspartens oppmerksomhet på at punktene 12 (hatkriminalitet), 14 (hatefulle ytringer), 18 (arbeidsmarkedsdiskriminering), 22 (samenes situasjon) ovenfor er av særlig betydning, og ber konvensjonsparten om å legge frem detaljerte opplysninger om konkrete tiltak foretatt for å implementere disse anbefalingene i sin neste periodiske rapport.

Formidling av informasjon

36. Komiteen anbefaler at konvensjonspartens rapporter gjøres lett tilgjengelig for allmennheten når disse fremlegges, og at komiteens bemerkninger til disse rapportene likeledes blir offentligjort på statens offisielle språk og andre alminnelig brukte språk så langt det er hensiktsmessig.

Utarbeidelse av neste periodiske rapport

37. Komiteen anbefaler konvensjonsparten å fremlegge sin 25.-27. periodiske rapport i ett dokument innen 19. september 2023, og i den forbindelse å forholde seg til rapporteringsretningslinjene som komiteen vedtok på sin 71. sesjon (CERD/C/2007/1). Komiteen ber konvensjonsparten om å gi tilbakemeldinger på alle punkter som er behandlet i disse bemerkningene. Med bakgrunn i FNs generalforsamlings resolusjon 68/268, henstiller komiteen til konvensjonsparten å overholde grensen på 21 000 ord for periodiske rapporter.
